

Lilli Valentin

Trondheimspremiere på Gamle Scene 6. april 2005

Fri oss fra kjærligheten

Nei, livet er ingen dans på roser, er det noen som sier, og sånn er det for det meste. Men jeg synes nå det er for lite. Jeg har aldri satt mine ben innenfor en kjernefamiliedør og tenkt "slik vil jeg gjerne leve". Jeg har følt: "Dette kan ikke være mulig".

Det må fastslås at den kjernefamilien vi kjenner i dag, den har ingen andre i historien kjent, for den er helt og holdent betinget av forholdene i et høyt industrialisert lønsmottakersamfunn. Derfor er det underlig å se så mange mennesker pine seg selv og hverandre i overbevisningen om at det er deres egen skyld at de ikke kan leve opp til arrangementet. La oss anta at det slett ikke er mulig – unntatt for de aller mest formørkede. Det er tankevekkende at flertallet av befolkningen mot slutten av det 20. århundre har kommet dithen at livets misjon ligger i å leve opp til ekteskapet. Det må visst være én proporsjonsforskyving et sted. I dag krever man ALT av familien: Kameratskap, lidenskap, kommunikasjon. Men det er ikke nok. Ofte skal den ene også fylle de barnslige behov for en far eller en mor som den andre bærer i seg, og med den mangel på metafysisk fotfeste som de fleste ubevisst lider av, krever man attpåtil at ektefellen skal være en annen Vårherre eller Madonna. I dag er det slik at de fleste mennesker betrakter sitt LIV som vellykket hvis deres ekteskap har lyktes. Kjærlighet er "når jeg ser bort på divanen og oppdager at han ligger der ennå etter 16 år".

Det er bare en ting i ekteskapet som er verre enn en undertrykt kvinne. Det er hun som ikke vil være det lenger. En kvinne som spiller kvinnerollen tradisjonelt med alt den innebærer og som oppfyller alle de forventninger som stilles til henne, er etter min mening ikke "undertrykt". Hun er bare en gjev øgle eller noe annet eksotisk fra en forgangen tid. Hun har ingen egentlig eksistens i sosialbiologisk forstand, for hun bidrar til å opprettholde et splintret verdensbilde. For så vidt er hun litt tarvelig, for hun oppdrar all yngelen sin til å tro at det er helt i orden å være øgle, og så vokser øglene opp med skjegget i postkassa. Det viser seg først alt for sent at klimaet har forandret seg stikk i strid med øglemors beste ønsker, og at de objektive betingelser for øglens tilstedeværelse på jorda ikke lenger er tilstede. Den konforme kvinnen er ikke undertrykt, men bare forræder mot slektens mulighet til å overleve.

Når man er ung, gjør man dumheter og strør om seg med penger i øst og vest, det er bare naturlig. Men når man blir voksen og ansvarsfull, forærer man lønnen sin til kvinner og barn. Hvordan skal man forklare denne uøkonomiske tilbøyeligheten hos mannen? Kanskje er den ikke så uøkonomisk likevel. Forklaringen må være at kvinner er et forbruksgode og en luksusvare. Fra ungdomstida har han alt lært hva en festlig anledning krever: Øl, fitte og hornmusikk. Man kan også si vin, biff og lekre jenter. Når mannen så en dag griper til denne irrasjonelle investering i en kvinne på lengre sikt, er det fordi den er forbundet med alle samfunnets myter og forestillinger om lykke. Ved å gi bort pengene sine til kvinner og barn, blir han selv en slags Vårherre, og det gir ham makt til å tro at han kan øve innflytelse, forme kvinnen og gjøre henne avhengig. Karriere og lønnspålegg ville ikke være noen tilfredsstillelse i seg selv hvis ikke kjernefamilien

kom og tilbød ham et område der han kanskje har muligheten til å utøve den makt han er avskåret fra å utøve på arbeidsplassen. Mannen synes selvsagt aldri han får nok ut av sine surt ervervede penger. Men det er langt hardere for kvinnen fordi hun hele tida må rettferdiggjøre overfor seg selv at hun dessverre ikke bare må bruke sine penger, men også mennens. Hun føler seg innerst inne umyndiggjort fordi hun lever i et samfunn som definerer individene ut fra den rolle de spiller i arbeidslivet. Jeg kjenner en kvinne som har prestert å kjøpe to støvsugere på en dag for å hevne seg på skjebnen...

Vår moralske grunnvoll gir oss ikke mulighet til så mye som spiren til andre livsformer enn den monogame. Det er noe virkelig ukjærlig og storsnutet ved det monogame prinsipp om at man skal utgjøre den elskedes hele lykke – og hvis dette ikke er mulig – hele ulykke. I kjærlighetens navn setter man den elskede "gjenstand" i en posisjon der han/hun må dekke alle ens behov. Det er det ingen som kan. Hvis man llikevel, stikk i strid med all fornuft, satser på å få alle sine behov dekket, av hvem den elskede nå måtte være, går parforholdet hen og blir en ren forretnings sak der nevrosene går i takt og det høyeste man kan reнге med er "real" behandling: "Jeg gir deg like mye som du gir meg – og ikke en tøddel mer".

Ifølge mange bruksanvisninger på det lykkelige ekteskap er idealet det friksjonsløst fungerende tema. De "elskende" er blitt funksjonærer med kjærlighet på programmet, og livskraften er en investering som skal gi størst mulig utbytte til de impliserte parter under de herskende markedskonjunkturer. Under disse er det klart at kjærlighet ikke bare er en trussel, men at den sosialt sett er ensbetydende med undergravende terrorvirksomhet. Så lenge kjærligheten er en vareutveksling mellom automater, en utveksling av personlighetslager, der det høyeste håp er en "fair" handel, da kan samfunnet fungere. Hvis folk derimot var forelskede, ville de ikke klare akkorden. Fremfor alt ville de ikke i sin vildeste fantasi kunne fatte hvorfor de i det hele tatt skulle det – hva det skulle være godt for.

Det er opplagt at hvis den monogame livsform ikke var oppfunnet, hadde vi nedsatt et utvalg av vismenn til å oppfinne den. For en bedre løsning på eksistensen kan man vanskelig forestille seg hvis den skal gå i takt med arbeidslivet. Det måtte da være en regelrett arbeidsleir med piggråd og maskingevær, men et slikt alternativ smaker litt for mye av ufrihet, tross alt. Nei, det ideelle i dag er en livsform som formelt bygger på kjærlighet – slik at ingen skal komme og si at det vesentlige mangler – men som reelt er en raffinert form for menneske-eting, som man ikke har vondt av, for man ikke vet det. En livsform som samtidig krones av det trosskapsløftet som forhindrer kjærligheten i å trenge inn utenfra. Slik beskytter monogamiet bombesikkert individet fra livet og sluser det inn i produksjonen uten at det merkes som tvang, men aller høyst som nødvendighet. Og livet er jo som kjent nødvendig å leve, sier folk, og sikter med det til at intet er nytt under sola. Det mener jeg tross alt man burde la sola avgjøre.

Et fritt utdrag fra Suzanne Brøggers *Fri oss fra kjærlighet*, Pax Forlag A/S

Dramatikeren

Willy Russel (58), britisk skribent og dramatiker. Slo igjennom i 1974 med den prisbelønte Beatles-musikalen *John, Paul, George, Ringo...and Bert*. Populær og kritikerrost multikunstner, med store scenesuksesser som utmerker seg ved optimisme og et positivt syn på livet. Dette avspeiles i hans mest kjente skuespill, *Educating Rita*, *Blood Brothers* og *Shirley Valentine – Lilli* – som vi kaller henne. *Blood Brothers (Tvillingbrødre)* har også stått på vårt repertoar. Russel har skrevet serier og skuespill for fjernsyn, og har nå tatt opp gamle kunster. Han startet som sanger og låtskriver. I 2003 kom endelig hans første album, etterfulgt av en rekke CD-utgivelser og konserter.

Konkurransen

Hvor mange oppvaskkluter er med i forestillingen?

Navn:

Telefon:

evt. e-post:

- 1. premie: Reisegavekort til Hellas fra VIA Ferieverden (verdi kr. 5 000,-)
- 2. og 3. premie: Solprodukter fra Lancôme
- Ekstrapremie: To teaterbilletter

Lever denne slippet i postkassen i foajéen, i billettluke eller i vår resepsjon innen 11. juni 2005. Vinner vil bli kontaktet i uke 24.

www.ferieverden.no/trondheim
HELLASEXPERTEN!

TRYKK: HEIMDAL TRYKKERI 0405

Lilli Valentin

av Willy Russell, oversatt av Arthur Arntzen / Arvid Hansen
Trøndersk bearbeidelse: Hildegunn Eggen / Otto Homlung

I rollen som Lilli: Hildegunn Eggen

Regi	Otto Homlung
Scenografi / kostyme	Per Kristian Solbakken
Masker	Björg Skutle
Lysdesign	Eivind Myren
Lyd	Jan-Emil Indergaard

Inspisient	Erik Johansen
Rekvisitør	Turid Bjørnsen
Sufflør	Mette Skogheim
Teknisk koordinator	Toril Skipnes

Program	May Selmer / Geir Schönberg
Ansvarlig utgiver	Otto Homlung
Foto fra prøvene	Marianne Øiamo

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder.
Fotografering og lydopptak under forestillingen er ikke tillatt.

Tid: 2 timer inkl. pause

